

Fekete Izsák karácsonya

Képzeljünk el egy filmet. Szűkítsük a lehetőségeket, egy olyan filmre gondoljunk, amit karácsonykor nézünk, és nem több másfél óránál. Rendezhetné Wes Anderson, hogy a gondolataink feloldódjanak a tengelyes szimmetria élvezetében. A színeket teljesen rábízhatjuk, akkor is, ha félünk, hogy a rendező úr a karácsonyi film hívószóra esetleg hideg kékes árnyalatokat választ majd. Főszerepre Fekete Izsákot kérjük fel, bár a szereplők felcserélhetőek, hiszen másfél óra alatt semmit nem lehet megtudni az emberről, ez a jó benne, nincs igényünk rá, hogy a szereplők fejébe lássunk, minek is erről beszélni, ez nem irodalom. Fekete Izsák a jelenet elején kádfürdőt vesz. A kád hatalmas, egy ekkora kis fürdőszobában fényűzésnek tűnhet. Lubickol a vízben, majd ráérősen megtörölközik, a kamera elidőzik csontos vállán, mint egy anyai kéz, végigsimít a gerincen. Snitt, Fekete Izsák a falon lévő feszületet nézi, talán attól fél, hogy leesik egyszer, mikor a bűn egészen ellepi majd ezt a világot. Vagy lehet, hogy csak arra gondol, le kéne szedni a hatalmas pókhálókat a plafonról. Visszamegy a fürdőbe, teletölti újra forró vízzel a kádat, az izzadságcseppek a zene ritmusára, amit majd később kiválasztunk, peregnék le a homlokáról. Levest főz. Mivel karácsonyi filmünk főhőse nem egy sztárséf, vagy egy váratlanul azzá váló háziasszony, ezért csak zacskóslevesek taszkjait tépi fel a fogával és szórja bele tartalmukat a gőzölgő vízbe. A kád megtelik tésztával, elégedetten mosolyog, mikor apró kanalával megkóstolja. Snitt, Fekete Izsák előtt hatalmas sor kígyózik, a maszkmesterek becsületesen végezték a dolgukat, tényleg éhesnek és nyomorúságosnak tűnnek ezek a statiszták, olyannyira, hogy a nézők egyike talán a moziból kijőve gondolatban megdicsér egy hajléktalant, milyen hiteles. A leves már kezd elfogyni a kondérból, montázszerűen mosolygós arcokat mutat a kamera és spontán összeölelékezéseket. A kellemes zene megnyugtatja az idegeket, így nem fogjuk megkérdezni, hogyan cipelt le egy kondérnyi levest Fekete Izsák teljesen egyedül valahová, arról nem is szólva, hogyan tett szert arra a kondérra. Ennél a jelenetnél fognak fiatalabb párok csókolózni, az idősebbek pedig lopva megszorítják egymás kezét. Ha jól végeztük a dolgunkat, sikeresen előkészítettük a terepet egy izléses konfliktusnak. Látjuk Fekete Izsákot megint a szobájában, most nem a feszületet nézi, hanem a megmaradt levest lögyölgeti a kondér alján, az arca szomorú, tünődő, egy nőre gondol, akit valaha szeretett, vagy nem is, inkább a családi karácsonyokra, az asztalon gőzölgő húslevesre, amit gyönyörű porcelánedénybe mertek (itt a forgatókönyv-

író kihúzta azt a szót, hogy Herendi, mivel ez egy nemzetközi produkció). Igen, ez lesz a helyes gondolat, már indul is az emlékezés klasszikus jelenetsora, az előbb felvázolt családdal, kedves beszélgetés, szomorú zene. Mivel célunk, hogy a nézők boldogan és elégedetten távozzanak, nem időzünk ennél a jelenetnél sokat, éppen csak addig feszítjük az érzélgősség selyemharisnyáját, hogy fel ne fussanak rajta a szemek. Fekete Izsák, a mi kis bábunk felpattan, edények között csörömpöl, mígnem ráakad egy pléhből vagy alumíniumból készült, de mindenképpen kongó hangot adó ételhordóra. Belemeri az utolsó adag levest, és útnak indul. Az utca kihalt, ezt alaposan érzékeltetjük egy felülnézeti képpel, ahogy a fekete kabátba bugyolált alak átszel egy végtelen hómezőt. Sokáig álldogál egy porcelánüzlet előtt, mi szemből látjuk, a kirakat túloldaláról, többeknek déjâ vu érzése támad, pedig nem is látták még ezt a filmet. Rozzant katonai hátizsákjából apró szerszámot vesz elő, az ajtónál szöszmötöl vele. Zajt hall, megrezzen, de csak a bolt (véglegesen elvetjük, hogy Herendi) fölötti lakók hangosították fel a tévét. Végül kattant a zár, és Fekete Izsák bejuthat a porcelánüzletbe. Pásztázzuk a nippeket, vázákat, süteményes készleteket, az utcai lámpák adnak annyi fényt, hogy mindent alaposan megnézhesünk. Közben Fekete Izsák kotorászik, és eleinte finoman rakja arrébb a neki nem tetsző edényeket, mintha alvó kiskutyák lennének, később már ingerülten dobálja odébb, nem törődve azzal, hogy a törések zaja felkeltheti a bolt felett lakókat és felborzolhatja a moziban ülők idegeit. Persze ezt a jelenetet sem hagyjuk teljesen káoszba fulladni, így egészen hamar megtalálja, amit keres. Boldogan ül le a porcelánmaradványok közé, egy levestányért szorongatva. Fölé hajolunk és látjuk, a tányérban szomorú madárka gubbaszt egy ágon, minden porcikája finom ecsetvonásokról mesél, apró könyvek hullanak a tányérba. Bizonyára ebből ette a levest gyerekkorában. Előszedi a nagy hátizsákjából a pléh (vagy alumínium) ételhordót, és szertartásosan kimeri a madaras mélytányérba a zacskósleves maradékát. Ahogy belemeríti a kanalát, minden kifényesedik, és ez inkább a boldog pillanatnak, mint a vászon sarkában megjelenő rendőrkocsik lámpáinak köszönhető. Snitt, stáblista. Ez is valami művészfilm volt.

Reflexek IV. (2013), olaj, vászon, 100 x 100 cm